

Sprawozdanie
z realizacji zadań gminy
z zakresu wspierania rodziny
i systemu pieczy zastępczej
za 2019 rok
oraz przedstawienie potrzeb
związanych z ich realizacją

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.) do zadań gminy z zakresu wspierania rodziny należy między innymi:

- 1) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 3) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- 5) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Stosownie do art. 179 ust. 1 i art. 182 ust. 5 ww. ustawy Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie składa roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją tych zadań.

Rodzina stanowi najważniejsze środowisko, w którym dziecko rozwija się i zaspokaja podstawowe potrzeby. To w rodzinie rozpoczyna się proces wychowania dziecka, którego nie można zastąpić niczym innym. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie zgodnie z polityką państwa oraz działaniami różnych instytucji samorządowych kieruje się zasadą udzielania pomocy i wsparcia rodzinie w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.

W 2019 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 1 218 rodzin, w tym 346 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co stanowi 28,41% ogółu rodzin objętych pomocą. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego łączy się często z innymi dysfunkcjami m.in.: niepełną strukturą rodziny,

wielodzieckością, uzależnieniami, przemocą, długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością.

W okresie sprawozdawczym 66 rodzin, w których wychowywało się 143 dzieci, zostało objętych wsparciem asystenta rodziny w związku z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodzin było prowadzone za zgodą i przy aktywnym udziale członków rodzin. Liczba rodzin z którymi jeden asystent rodziny prowadził pracę uzależniona była od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie przekroczyła limitu ustawowego 15 rodzin. Wizyty w środowisku asystenci rodziny odbywali co najmniej 2 razy w tygodniu w różnych porach dnia, natomiast w szczególnie uzasadnionych przypadkach częstotliwość tych wizyt wzrastała do 4-5 tygodniowo.

W ramach działań podejmowanych na rzecz rodziny, asystenci rodziny współpracowali z pracownikami socjalnymi w zakresie przekazywania informacji w trudnych obszarach pracy z rodziną. Natomiast w sytuacjach nagłych, szczególnie gdy zagrożone było dobro dziecka, asystenci współpracowali również z odpowiednimi służbami tj. policja, sąd, kuratorzy rodzinni.

Z każdą rodziną prowadzona była praca zgodnie z opracowanym planem pracy z rodziną. Powyższy plan obejmował zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych. Celem głównym każdego planu pracy z rodziną była poprawa funkcjonowania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Powyższe plany zawierały również cele szczegółowe dostosowane do potrzeb danej rodziny.

W przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną, asystenci rodziny współpracowali z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi w których zostały umieszczone dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Współpraca ta polegała na opracowaniu i realizacji planów pomocy dzieciom przebywającym w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Asystenci rodzin uczestniczyli również w posiedzeniach zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także przygotowywali opinie na temat sytuacji rodziny pod kątem możliwości powrotu dzieci pod opiekę rodziców.

Ponadto w celu poprawy funkcjonowania rodziny asystenci rodzin współpracowali z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami samorządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny tj.: placówkami oświatowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,

Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Chełmie, Ośrodkiem Profilaktyki, Diagnozy i Terapii Zdrowia Psychicznego „Rodzina” w Chełmie.

W 2019 roku w czerwcu i grudniu dokonano okresowej oceny rodzin objętych asystenturą. W ocenie brali udział pracownicy Referatu Asysty Rodzinnej oraz pracownicy socjalni MOPR. Podczas dokonywania oceny omawiana była aktualna sytuacja rodzin oraz trudności napotymane w pracy z nią i propozycje ich rozwiązania. Z oceny sytuacji rodziny, asystenci rodziny sporządzili łącznie 114 protokołów, w których szczegółowo opisano funkcjonowanie rodziny, zadania zrealizowane zgodnie z planem pracy z rodziną oraz wnioski.

W wyniku powyższej oceny, w roku sprawozdawczym współpracę z asystentem rodziny zakończyło 13 rodzin. Powodami zakończenia powyższej współpracy były:

- 1) osiągnięcie założonych celów – 7 rodziny,
- 2) brak współpracy z asystentem – 2 rodziny,
- 3) zmiana miejsca zamieszkania – 3 rodzina,
- 4) zmiana metody pracy asystenta z rodziną – 1 rodzina.

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie do pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych zatrudniał 4 asystentów rodziny. Na dofinansowanie wynagrodzenia powyższych asystentów Miasto Chełm otrzymało dotację w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” w wysokości 72 834,00 zł, z czego została wykorzystana kwota 69 087,00 zł.

Rodzinom mającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji specjaliści z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie w 2019 roku udzielili łącznie 552 porad specjalistycznych, w tym:

- 1) pedagog udzielił 237 porad,
- 2) psycholog udzielił 49 porad,
- 3) socjoterapeuta udzielił 119 porad,
- 4) prawnik udzielił 147 porad.

Zakres pomocy udzielanej rodzinie i dzieciom obejmował:

- 1) bezpośrednie kontakty z dziećmi i rodziną, głównie w środowisku domowym, polegające

na słuchaniu wypowiedzi członków rodziny, budowaniu relacji opartej na zaufaniu, obserwacji i analizie uzyskanych informacji,

2) wzmocnienie roli i funkcji opiekuńczo–wychowawczych,

3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo–wychowawczych,

4) pomoc doraźną tj.: pisanie podań, pism, próśb, pomocy w załatwieniu spraw urzędowych,

5) pomoc długofalową:

a) stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań,

b) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego,

c) zapewnienie stałej pomocy w rozwiązywaniu trudności wychowawczych,

d) udzielanie porad w sprawach życiowych związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, zarządzaniem budżetem domowym, pielęgnacją i zdrowotnymi potrzebami dziecka,

e) udzielanie porad w sprawach związanych z przemocą, uzależnieniami, radzeniem sobie w trudnych sytuacjach życiowych,

f) wsparcie w postaci wolontariatu (3 wolontariuszy udzielało pomocy m.in. w odrabianiu lekcji),

g) zapewnienie wsparcia w postaci świetlicy środowiskowej, z której skorzystało 57 dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie, zgodnie z Zarządzeniem Nr 285/11 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 12 października 2011 roku, realizuje zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do których należy m.in. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo–wychowawczych.

Rolą pieczy zastępczej jest praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – zapewnienie mu opieki i wychowania w środowisku zastępczym.

W okresie sprawozdawczym rodzinną pieczę zastępczą sprawowało ogółem 65 rodzin, w tym:

1) 41 rodzin spokrewnionych,

2) 21 rodzin niezawodowych,

3) 1 rodzina zastępcza zawodowa,

4) 2 rodzinne domy dziecka.

Rodzinna piecza zastępcza zapewniała opiekę dla 100 dzieci, w tym:

- 1) 55 dzieci w rodzinach spokrewnionych,
- 2) 25 dzieci w rodzinach niezawodowych,
- 3) 4 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej,
- 4) 16 dzieci w rodzinnych domach dziecka.

W powyższych rodzinach wychowywało się 10 dzieci, które ze względu na stan zdrowia miały orzeczony stopień niepełnosprawności i w związku z tym, przysługiwało im dodatkowe świadczenie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania.

Pracownicy Referatu Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2019 roku wydali ogółem 15 opinii psychologicznych oraz 6 ocen na temat predyspozycji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, poprzedzonych wywiadami środowiskowymi, w tym:

- 1) na wniosek sądu wydano 4 opinie dotyczących kandydatów na rodzinę zastępczą spokrewnioną,
- 2) na wniosek kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej wydano 1 opinie, rodziny zastępczej niezawodowej 8 opinii, rodzinny dom dziecka 2 opinie.

W okresie sprawozdawczym w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie postanowienia sądu umieszczono 19 dzieci.

W związku z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2019 roku koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej objęli łącznie opieką 53 rodzin, w tym:

- 1) 37 rodziny spokrewnione,
- 2) 13 rodzin niezawodowych,
- 3) 1 rodzinę zastępczą zawodową,
- 4) 2 rodziny prowadzącą rodzinny dom dziecka.

Opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej została zaproponowana rodzinom zastępczym, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi, a także gdy w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, wymagały one tego rodzaju wsparcia ze względu np.: na krótki okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wszystkie rodziny zastępcze zgłosiły chęć współpracy z koordynatorem.

Oprócz wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 4 powyższej ustawy, rodzinom zastępczym został zapewniony także dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

W rodzinach objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było ogółem 86 dzieci. Dla każdego dziecka, we współpracy z rodziną zastępczą i podmiotem organizującym pracę z rodziną, opracowany został plan pomocy dziecku, który zawierał obszary działania dostosowane do jego potrzeb i wieku.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali w niżej wymienionych obszarach:

- 1) zdrowie i rozwój, poprzez zapewnienie dostępu do świadczeń zdrowotnych oraz monitorowanie sytuacji zdrowotnej dziecka,
- 2) edukacja, poprzez monitorowanie sytuacji szkolnej dziecka, proponowanie mu zajęć pozalekcyjnych zapewniających rozwój uzdolnień i zainteresowań oraz organizowanie mu czasu wolnego,
- 3) zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych i religijnych,
- 4) realizacja kontaktów z rodzicami biologicznymi i bliskimi osobami.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej pozostawał w stałym kontakcie osobistym z rodziną zastępczą. Spotkania odbywały się w miejscu zamieszkania rodziny, a ich ilość uzależniona była od stwierdzonych i zgłoszonych potrzeb. Formą dokumentowania indywidualnej pracy z rodziną był plan pomocy dziecku, który stanowił zapis wszelkich podejmowanych działań. Koordynator ściśle współpracował z sądem, placówkami edukacyjnymi, medycznymi i innymi organizacjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie w okresie sprawozdawczym zatrudniał 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” Miasto Chełm otrzymało dotację na dofinansowanie wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 55 900,00 zł, z tego wykorzystana została kwota 55 900,00 zł.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka otrzymywały świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Ogólny koszt udzielonej pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych wyniósł 930 526,66 zł, w tym:

- 1) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 421 228,89 zł (649 świadczeń),
- 2) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych – 278 536,13 zł (268 świadczeń),
- 3) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej – 32 172,60 zł (32 świadczeń),
- 4) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinnym domu dziecka – 198 589,04 zł (196 świadczenia),
- 5) zwrot świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Miasta Chełm, a umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na podstawie zawartych porozumień – 174 055,00 zł (228 świadczeń).

Ponadto dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka otrzymują dodatkowe wsparcie w postaci „dodatku wychowawczego” w wysokości 500,00 zł miesięcznie. Dodatek ten przysługuje niezależnie od dochodu na każde dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia. W okresie sprawozdawczym wypłacono dodatek na łączną kwotę 382 623,24 zł udzielając 782 świadczeń, w tym:

- 1) w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 477 świadczeń,
- 2) w rodzinach zastępczych niezawodowych – 155 świadczeń,
- 3) w rodzinie zastępczej zawodowej – 18 świadczenia,
- 4) w rodzinnym domu dziecka – 132 świadczeń.

W roku sprawozdawczym w ramach programu „Dobry Start” wypłacono 98 świadczeń na łączną kwotę 29 400,00 zł, w tym:

- 1) dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej – 62 świadczeń,
- 2) dla pełnoletnich wychowanków rodziny zastępczej – 3 świadczenia,
- 3) dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych – 7 świadczeń,
- 4) dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Chełm – 26 świadczeń, z tego dla wychowanków Chełmskiego Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie w Chełmie 20 świadczenia, a dla wychowanków Domu Małych Dzieci w Chełmie 6 świadczeń.

W 2019 roku sześciokrotnie tj. w miesiącu: lutym, kwietniu, maju, sierpniu, wrześniu

i listopadzie, została dokonana ocena sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka, która miała na celu ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizę stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną oraz stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, a także oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W związku z powyższą oceną został powoływany zespół, w skład którego weszli:

- 1) przedstawiciele Sądu Rejonowego w Chełmie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- 2) przedstawiciele Ośrodka Adopcyjnego Filia Chełm,
- 3) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej,
- 4) asystenci rodziny,
- 5) pracownicy socjalni,
- 6) rodzice biologiczni dzieci,
- 7) pedagodzy szkolni,
- 8) pracownicy Referatu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W posiedzeniach powyższego zespołu brali także udział odpowiednio rodziny zastępcze i prowadzący rodzinny dom dziecka.

Z posiedzeń zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzili 134 protokołów oraz 32 protokoły z oceny funkcjonowania rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, które zostały przekazane do Sądu Rejonowego w Chełmie. Po posiedzeniach zespołu protokoły z jego posiedzeń zostały przekazane również opiekunom zastępczym, a także do Ośrodka Adopcyjnego Filia w Chełmie przesłane zostały informacje dotyczące dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W roku sprawozdawczym do Ośrodka Adopcyjnego przekazano dane 20 dzieci posiadających uregulowaną sytuację prawną umożliwiającą przysposobienie.

W 2019 roku 2 dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej zostało przysposobionych.

Na podstawie art. 46 ww. ustawy prowadzono rejestr danych o osobach pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej i rodziny zastępczej niezawodowej. Dane zawarte w tym rejestrze były przekazane do Sądu Rejonowego w Chełmie.

W celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej Zespół Pieczy Zastępczej przeprowadził kampanię promującą ideę rodzicielstwa zastępczego, w ramach której zrealizowano następujące działania:

- 1) przygotowano plakaty i ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze i rozpowszechniano materiały podczas imprez plenerowych, w kościołach, szkołach, instytucjach, komunikacji miejskiej (1 500 szt. ulotek, 150 szt. plakatów);
- 2) przygotowano spot promujący rodzicielstwo zastępcze i zamieszczono na stronie oraz na portalu społecznościowym Facebook Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie;
- 3) skierowano do wszystkich parafii na terenie miasta listu otwartego dotyczącego poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- 4) w lokalnej prasie ukazały się informacje dotyczące promowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz w lokalnym radiu odbyła się rozmowa z rodzinami zastępczymi;
- 5) uczestniczono w zebraniach rodziców w szkołach podstawowych oraz podczas Rad Osiedli promując rodzicielstwo zastępcze;
- 6) 30 maja 2019 r. zorganizowano piknik dla rodzin zastępczych pod hasłem „Szczęśliwa rodzina-bezpieczny dom”;
- 7) 18 czerwca 2019 r. - w Urzędzie Miasta Chełm odbyło się otwarte spotkanie informacyjno – promocyjne na temat rodzicielstwa zastępczego dla mieszkańców miasta;
- 8) 11 października 2019 r. we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmie odbyła się konferencja promująca rodzicielstwo zastępcze pt. „Kierunek Dziecko” (udział wzięło 109 osób);
- 9) współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmie zaowocowała działaniami w kierunku nagrania reportażu i spotu reklamowego promującego ideę rodzicielstwa zastępczego.

W okresie sprawozdawczym w Zespole Wychowania i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Chełmie, ul. Połaniecka 5, przeprowadzono spotkania indywidualne dla rodzin zastępczych oraz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w celu podnoszenia kompetencji rodzicielskich, w których udział wzięło 9 rodzin.

W 2019 roku asystenci rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podnosili kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział w następujących szkoleniach i konferencjach:

- 1) „Bezpieczni w służbie i w pracy”;

- 2) „Tworzenie planu pracy z rodziną oraz planu pomocy dziecku”;
- 3) „Praca z dzieckiem nadpobudliwym”;
- 4) „Mediacje – profesjonalny sposób rozwiązywania problemów na drodze dialogu, wykorzystanie dialogu motywującego w pracy z rodziną”;
- 5) „Efektywny opiekun usamodzielnienia, jego prawa i obowiązki. Praca z usamodzielniającym się wychowankiem pieczy zastępczej”;
- 6) „Praca z rodziną z problemem uzależnienia”;
- 7) „Poszerzenie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych asystentów rodziny (mediacja, komunikacja interpersonalna w pracy asystenta rodziny);
- 8) „Jak budować swój autorytet – warsztaty dla wychowawców. Jak radzić sobie z agresją werbalną wychowanków? Jak tworzyć kontrakty z grupą wychowawczą”;
- 9) „Praca z dziećmi krzywdzonymi ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej”;
- 10) „Nowe wyzwania w polityce społecznej – wybrane zagadnienia”;
- 11) „Współpraca Ośrodka Adopcyjnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej”.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie jest organizatorem wsparcia dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne.

Proces usamodzielnienia pełnoletniego wychowanka przebiegał według indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego przez wychowanka i opiekuna usamodzielnienia.

Usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych w roku 2019 otrzymali następujące formy pomocy:

- 1) pomoc na kontynuowanie nauki – 72 418,44 zł (141 świadczeń),
- 2) pomoc na usamodzielnienie – 17 350,00 zł (5 świadczeń),
- 3) pomoc na zagospodarowanie – 9 462,00 zł (6 świadczeń).

Ogółem pomoc dla usamodzielnionych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w 2019 roku wyniosła 99 230,44 zł.

Usamodzielnieni wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2019 otrzymali następujące formy pomocy:

- 1) pomoc na kontynuowanie nauki – 77 848,00 zł (148 świadczenia),
- 2) pomoc na usamodzielnienie – 6939,00 zł (1 świadczenie),
- 3) pomoc na zagospodarowanie – 11 039,00 zł (7 świadczeń).

Ogółem pomoc dla usamodzielnionych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2019 roku wyniosła 95 826,00 zł.

Ponadto osobom opuszczającym po osiągnięciu pełnoletności rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia.

Ogółem, w okresie sprawozdawczym w procesie usamodzielnienia uczestniczyło 40 pełnoletnich wychowanków, w tym:

- 1) 20 wychowanków z rodzin zastępczych,
- 2) 20 wychowanków z placówek opiekuńczo- wychowawczych.

Tabela nr 1.

Liczba pełnoletnich wychowanków objętych poszczególnymi formami pomocy.

Lp.	Forma udzielonej pomocy	Liczba usamodzielnionych wychowanków z rodzin zastępczych	Liczba usamodzielnionych wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych
1.	Jednorazowa pomoc pieniężna na usamodzielnienie	5	1
2.	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	18	17
3.	Pomoc na zagospodarowanie	6	7
4.	Mieszkanie socjalne	0	0
5.	Poradnictwo	30	42
6.	Mieszkania chronione	0	0

Źródło: opracowanie własne.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie:

- 1) orzeczenia sądu, a w przypadku pilnej konieczności możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka,

2) umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej następowało po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

W 2019 roku do placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Chełm skierowano 15 dzieci, w tym: 9 dzieci do Chełmskiego Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie w Chełmie i 6 dzieci do Domu Małych Dzieci w Chełmie.

Wnioski:

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie zatrudniona kadra na stanowiskach asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w pełni zabezpieczała potrzeby w zakresie wspierania rodzin oraz rodzin zastępczych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ze względu na różnorodność problemów występujących w rodzinach oraz zapewnienie jak najlepszego wsparcia dostosowanego do potrzeb rodziny, istnieje również potrzeba cyklicznego podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny w zakresie pracy z dziećmi i rodzinami.

Środki finansowe związane z zatrudnieniem dotychczasowej liczby asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, a także szkolenia kadry zostały zabezpieczone w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie.

Zbyt mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej, bądź nie spełnianie przez nich ustawowych kryteriów a tym samym brak możliwości zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, powoduje konieczność umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie będzie nadal podejmował działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego oraz działania mające na celu wsparcie rodzin dysfunkcyjnych w wychowywaniu dzieci.

ZASTĘPCA DYREKTORA

mgr Dorota Celka - Bartosiewicz

